

17 Mayıs 2014 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 29003

YÖNETMELİK

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

ELEKTRİK PİYASASI İTHALAT VE İHRACAT YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, elektrik piyasasında; elektrik enerjisi ithalatı ve/veya ihracatı faaliyetine ilişkin usul ve esaslar ile uluslararası enterkonneksiyon hatlarının kapasite tahsisine ve sınır ötesi elektrik enerjisi ticaretine yönelik kullanımına ilişkin esasların belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, elektrik enerjisi ithalatı ve/veya ihracatına ilişkin usul ve esasları, ithalat ve/veya ihracat faaliyeti yapacak tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini ve uluslararası enterkonneksiyon hatlarının kullanımına ve kapasite tahsisine ilişkin esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 12 nci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Azaltma: 22/2/2003 tarihli ve 25001 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğine göre, Sistem İşleticisinin hızla hareket etmesi gereken acil durumlarda Sistem İşleticisi tarafından piyasa katılımcılarına tahsis edilmiş olan Ticari İletim Haklarının alış-veriş programı verilmeden önce düşürülmesi,

b) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,

c) Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanını,

ç) Dağıtım: Elektrik enerjisinin 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden naklini,

d) Dağıtım Sistemi: Bir dağıtım şirketinin, lisansında belirlenmiş dağıtım bölgesinde işlettiği elektrik dağıtım tesisleri ve şebekesini,

e) Dağıtım Şirketi: Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi,

f) Enterkonneksiyon: İletim ve dağıtım sistemlerinin toplamından oluşan ulusal elektrik sisteminin diğer bir ülkeye ait elektrik sistemine bağlanmasını,

g) Enterkonneksiyon Hattı: İletim ve dağıtım sistemlerinin toplamından oluşan ulusal elektrik sisteminin başka bir ülkenin elektrik sistemine bağlantısını sağlayan enerji iletim ve dağıtım tesisini,

ğ) Enterkonneksiyon İşletme Anlaşması: Sistem İşleticisi ve enterkonneksiyon oluşturulan diğer ülke iletim veya dağıtım şirketi arasında yapılan ve enterkonneksiyon hattının işletilmesi ile ilgili esas ve usulleri içeren anlaşmayı,

h) Enterkonneksiyon Kapasitesi: Türkiye ve ilgili ülke arasındaki enterkonneksiyonlardaki sınır ötesi elektrik enerjisi transfer kapasitesini,

ı) Enterkonneksiyon Kullanım Anlaşması: Sistem İşleticisi tarafından işletilen uluslararası enterkonneksiyon hatları üzerinden hizmet alan lisans sahibi tüzel kişi ile Sistem İşleticisi arasında imzalanan ve enterkonneksiyon hattının kullanımı ile ilgili esas ve usulleri içeren anlaşmayı,

i) ENTSO-E (Avrupa Elektrik Şebekesi İletim Sistemi İşleticileri): Kâr amacı gütmeyen bir uluslararası kuruluş olarak ve Avrupa Birliğinin 714/2009 sayılı Sınır Ötesi Elektrik Ticareti Tüzüğünde belirtildiği şekilde, Topluluk düzeyinde iç elektrik piyasasında entegrasyonun tamamlanması, sınır ötesi elektrik ticaretinin

iyileştirilmesi, Avrupa elektrik iletim şebekesinin optimal yönetilmesinin, koordineli işletilmesinin ve arz güvenliğinin sağlanmasını teminen tüm İletim Sistemi İşleticileri arasında işbirliğinin sürdürülmesi amacıyla kurulmuş uluslararası kuruluşu,

j) İhale dokümanları: Kapasite tahsisine ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde TEİAŞ tarafından hazırlanan ve hat tahsisine ait ihaleye ilişkin dokümanları,

k) İhracat Kaydıyla İthalat: Elektriğin ihracat amacı ile aynı uzlaştırma döneminde ithal edilmesini,

l) İkincil Ticari İletim Hakkı Piyasası: Bir Ticari İletim Hakkı sahibi tarafından ihalelerde ya da Ticari İletim Hakkı devri yoluyla temin edilen Ticari İletim Haklarının, başka bir tedarik şirketine devrine olanak sağlayan mekanizmayı,

m) İletim: Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV üzerindeki hatlar üzerinden naklini,

n) İletim Sistemi İşleticileri Arası Tazmin Mekanizması: Birbirlerine senkron paralel bağlı İletim Sistemi İşleticileri arasındaki sınır ötesi fiziki akışlarla ilgili olarak sınır ötesi fiziki akışın başladığı (kaynak) ve sonlandığı (varış) ulusal iletim sistemlerindeki fiziki akışları esas alacak şekilde, iletim sistemi transit olarak kullanılan İletim Sistemi İşleticisine, sınır ötesi akışların gerçekleştirilmesine ilişkin olarak, ileriye dönük uzun dönemli maliyetleri, kayıpları, yeni altyapı yatırımlarını ve mevcut altyapı maliyetlerinin uygun bir oranını dikkate almak suretiyle belirlenen bir bedelin ödenmesini öngören mekanizmayı,

o) İletim Tesisi: Üretim veya tüketim tesislerinin 36 kV üstü gerilim seviyesinden bağlı olduğu üretim veya tüketim tesisi şalt sahasından sonraki nihayet direğinden itibaren iletim şalt sahalarının orta gerilim fiderleri de dâhil olmak üzere dağıtım tesislerinin bağlantı noktalarına kadar olan tesisleri,

ö) İlgili Mevzuat: Elektrik piyasasına ilişkin kanun, yönetmelik, lisans, tebliğ, genelge ve Kurul kararlarını,

p) Kanun: 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununu,

r) Kısıt: Ulusal elektrik sistemlerini birbirine bağlayan enterkonneksiyon kapasitelerinin tahsisinde, piyasa katılımcılarının sınır ötesi elektrik enerjisi ticaretine yönelik talep toplamalarının Kullanıma Açık Kapasite (KAK)'den büyük olması halini,

s) Kısıt Yönetimi: Kısıt olması durumunda enterkonneksiyon hat ya da hatlarındaki Kullanıma Açık Kapasitelerin (KAK) talep sahipleri ya da talep sahiplerinin bir kısmının kullanımına tahsis edilmesine ilişkin yöntemleri,

ş) Kısıt Yönetimi Bedeli: İthalat ve/veya ihracat faaliyeti çerçevesinde yapılan elektrik enerjisi nakli için kullanılacak enterkonneksiyon hat kapasitesinin tahsisinde kısıt olması halinde bu Yönetmelik hükümleri uyarınca Sistem İşleticisine ödenen bedeli,

t) Kullanım Dönemi: Enterkonneksiyon hatları kapasitelerinin kullanıcılara tahsis edildiği dönemi,

u) Kullanım Faktörü: Senkron paralel işletmeye tabi olmayan enterkonneksiyon hatlarının belli bir zaman diliminde fiili kullanımı sonucu hat üzerinden transfer edilen toplam enerjinin, aynı zaman dilimi içerisinde hatta tahsis edilmiş bulunan tüm kapasitenin kullanılması durumunda hat üzerinden transfer edilmesi gereken toplam enerji miktarına yüzde (%) cinsinden oranı,

ü) Kullanıma Açık Kapasite (KAK): Belirli bir enterkonneksiyon hattı için hesaplanmış bulunan Net Transfer Kapasitesinden, Tahsis Edilmiş Kapasitenin çıkarılması sonucu bulunan ve piyasa katılımcılarının kullanımına sunulan megavat (MW) cinsinden elektrik enerjisi güç miktarını,

v) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

y) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

z) Net Transfer Kapasitesi (NTK): Bir enterkonneksiyon hattı için ulusal elektrik sistemi ile komşu ülke elektrik sistemi arasında; her iki elektrik sisteminde uygulanan bütün güvenlik kriterleri ve gelecekte oluşabilecek belirsizlikler de dikkate alınarak hesaplanan transfer edilebilen megavat (MW) cinsinden azami elektrik enerjisi güç miktarını,

aa) Piyasa: Üretim, iletim, dağıtım, piyasa işletimi, toptan satış, perakende satış, ithalat ve ihracat faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin iş ve işlemlerden oluşan elektrik enerjisi piyasasını,

bb) Serbest bölge: 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa göre Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan bölgeleri,

cc) Serbest olmayan tüketici: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite alımlarını sadece, bölgesinde bulunduğu görevli tedarik şirketinden yapabilen gerçek veya tüzel kişiyi,

çç) Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

dd) Sınır Ötesi Akış: Bir iletim veya dağıtım şebekesinin sınırları içindeki üretici ve/veya tüketicilerin, iletim veya dağıtım şebekesi sınırları dışındaki üreticiler ve/veya tüketicilerle elektrik enerjisi alışverişi sonucunda veya senkron şebekeye bağlı diğer ülkelerin iletim sistemleri arasında senkron paralel bağlantı sonucunda ilgili iletim veya dağıtım şebekesinde ortaya çıkan fiziksel elektrik akışını,

ee) Sistem İşleticisi: 36 kV ve altındaki şebeke için ilgili Dağıtım Şirketini, 36 kV üstü şebeke için TEİAŞ'ı,

ff) Tahsis Edilmiş Kapasite (TEK): Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce yapılan uluslararası anlaşmalarla veya bir önceki kullanım döneminde ilgili enterkonneksiyon hattı için tahsis edilmiş veya bu Yönetmelik kapsamında tahsis edilmiş veya kullanıcıların hat inşa etmesi nedeni ile uzun süreli olarak tahsis edilen megavat (MW) cinsinden kapasite miktarlarının toplamını,

gg) Tarife: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin iletimi, dağıtımı ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içeren düzenlemeleri,

ğğ) Tedarik: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin toptan veya perakende satışını,

hh) Tedarikçi: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri ile tedarik lisansına sahip şirketi,

ıı) Tedarik şirketi: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin toptan ve/veya perakende satılması, ithalatı, ihracatı ve ticareti faaliyetleri ile iştigal edebilen tüzel kişiyi,

ii) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

jj) Tesis: Elektrik enerjisi üretimi, iletimi veya dağıtımı faaliyeti yürütülen veya yürütülmeye hazır tesis, şebeke veya teçhizatı,

kk) TETAŞ: Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketini,

ll) Ticari İletim Hakkı (TİH): Elektrik transferleri için megavat (MW) olarak ifade edilen Enterkonneksiyon Kapasitesini kullanma hakkını,

mm) Ticari İletim Hakkı Devri: Ticari İletim Hakkı sahibinin ihale yoluyla kazanmış olduğu ticari iletim hakkını, ikincil ticari iletim hakkı piyasası yoluyla tedarik şirketine devrini,

nn) Ticari İletim Hakkı Sahibi: İhale veya İkincil Ticari İletim hakkı piyasası yoluyla Ticari İletim Hakkına sahip olan sınır ötesi ihale katılımcısını,

oo) Toptan alış: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin tekrar satış için alışını,

öö) Toptan satış: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin tekrar satışı için satışını,

pp) Tüketici: Elektriği kendi kullanımı için alan kişiyi,

rr) Uluslararası enterkonneksiyon: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel, asenkron paralel, ünite yönlendirmesi veya izole bölge yöntemlerinden birinin kullanılmasıyla işletilmesini esas alan enterkonneksiyonu,

ss) Uzlaştırma dönemi: 14/4/2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde belirlenen uzlaştırma dönemlerini,

şş) Üretim: Enerji kaynaklarının, elektrik üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesini,

tt) Üretim şirketi: Sahip olduğu, kiraladığı, finansal kiralama yoluyla edindiği veya işletme hakkını devraldığı üretim tesisi ya da tesislerinde elektrik enerjisi üretimi ve ürettiği elektriğin satışıyla iştigal eden özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiyi,

uu) Üretim tesisi: Elektrik enerjisinin üretildiği tesisleri,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçmekle birlikte tanımlanmamış diğer terim ve kavramlar ilgili mevzuattaki anlam ve kapsama sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

İthalat ve/veya İhracat Faaliyetinin Kapsamı ve Uygulamaya İlişkin Esaslar

İthalat ve/veya ihracat faaliyetinde bulunabilecek tüzel kişiler

MADDE 5 – (1) Uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere elektrik enerjisi ithalatı ve/veya ihracatı, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda, Kurul onayı ile yapılabilir. Lisanslarında yer alması kaydıyla;

a) Özel sektör tedarik lisansı sahibi şirketler, elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracatı faaliyetlerini,

b) TETAŞ, hükümetler arası anlaşmalar kapsamında imzalamış olduğu elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmalarına uygun elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracatı faaliyetlerini,

c) Üretim şirketleri, elektrik enerjisi ihracatı faaliyetini,

yürütebilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen tüzel kişilerin ithalat faaliyeti, tedarik lisansları, ihracat faaliyeti ise tedarik veya üretim lisansları kapsamında düzenlenir ve ayrıca lisans alınmasını gerektirmez.

Elektrik enerjisinin ithalat ve/veya ihracatı faaliyetinde uygulanacak yöntemler

MADDE 6 – (1) Elektrik enerjisinin ithalatı;

a) Ulusal elektrik sisteminin elektrik enerjisinin ithal edileceği ülkenin elektrik sistemi ile senkron paralel şekilde işletilebilmesi,

b) Elektrik enerjisinin ithal edileceği ülke elektrik sistemindeki bir üretim tesisinin ya da üretim tesisinin bir ya da birden fazla ünitesinin elektrik piyasasında iletim şebekesi ve/veya dağıtım şebekesine ilişkin mevzuat hükümlerine uygun olarak ulusal elektrik sistemine paralel çalıştırılabilmesi,

c) Asenkron paralel bağlantı yapılması,

ç) 22 nci madde çerçevesinde, ülke içerisinde oluşturulacak izole bir bölgenin, enterkonneksiyon hatları ile beslenmesi,

hallerinde mümkündür.

(2) Elektrik enerjisinin ihracatı;

a) Ulusal elektrik sisteminin elektrik enerjisinin ihraç edileceği ülkelerin elektrik sistemi ile senkron paralel şekilde işletilebilmesi,

b) Ülke sınırları içerisindeki bir üretim tesisinin ya da üretim tesisinin bir ya da birden fazla ünitesinin elektrik enerjisinin ihraç edileceği ülkenin elektrik sistemi ile paralel çalıştırılabilmesi,

c) Asenkron paralel bağlantı yapılması,

ç) Elektrik enerjisi ihraç edilecek ülkede oluşturulacak izole bir bölgenin, enterkonneksiyon hatları ile beslenmesi,

hallerinde mümkündür.

Senkron paralel bağlantılarda ithalat ve/veya ihracat faaliyeti için yapılacak başvurular

MADDE 7 – (1) Elektrik enerjisi ithalatı ve/veya ihracatı yapılabilecek enterkonneksiyon hatları, Bakanlık görüşü doğrultusunda Sistem İşleticisi tarafından ilan edilir.

(2) Senkron paralel bağlantılar için enterkonneksiyon hat kapasitesini kullanarak ithalat/ihracat yapılmasına yönelik faaliyette bulunmak isteyen tedarik lisansı sahibi şirketlerin Sistem İşleticisi tarafından açıklanan kapasite tahsislerine ilişkin ihalelere katılabilecekleri ve hat kapasite tahsisine hak kazanılması durumunda, tahsis edilen miktar ve süre kadar elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracatı yapabileceği lisanslarına hüküm olarak derçedilir.

(3) Senkron paralel bağlantılar için enterkonneksiyon hat kapasitesini kullanarak ihracat yapılmasına yönelik faaliyette bulunmak isteyen üretim lisansı sahibi şirketlerin Sistem İşleticisi tarafından açıklanan kapasite tahsislerine ilişkin ihalelere katılabilecekleri ve hat kapasite tahsisine hak kazanılması durumunda, tahsis edilen miktar ve süre kadar elektrik enerjisi ihracatı yapabileceği lisanslarına hüküm olarak derçedilir.

(4) Senkron paralel bağlantılar için enterkonneksiyon hat kapasitesini kullanarak ithalat/ihracat yapılmasına yönelik teminat tutarı Sistem İşleticisi tarafından belirlenir ve duyurulur. Senkron paralel bağlantılar için enterkonneksiyon hat kapasitesini kullanarak ithalat/ihracat yapmak isteyen ve bu hakkı lisansına dercedilmiş olan şirketler, Sistem İşleticisi tarafından belirlenen miktardaki teminat mektubunu Sistem İşleticisine sunarlar.

(5) Senkron paralel bağlantı sağlanmış ülkelerde Ticari İletim Hakkını elde etmiş kişilerin Türkiye ile sınır ötesi elektrik ticaretini gerçekleştirebilmesi için 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen tüzel kişiler ile anlaşmaları gerekmektedir.

Senkron paralel olmayan bağlantılarda ithalat ve/veya ihracat faaliyeti için yapılacak başvurular

MADDE 8 – (1) Senkron paralel olmayan bağlantılarda ithalat faaliyetinde bulunmak için yapılan başvurularda, başvurunun inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki bilgi ve belgelerin Kuruma sunulması zorunludur;

a) İthalat yapılacak ülke,

b) İthal edilmesi öngörülen elektrik enerjisinin üretiminde kullanılan yakıt türü veya türleri,

c) İthal edilmesi öngörülen elektrik enerjisinin megavat (MW) cinsinden azami gücü, kilovatsaat (kWh) cinsinden yıllık miktarı,

ç) İthalat faaliyeti için öngörülen başlama tarihi ve faaliyet süresi,

d) İthal edilmesi öngörülen elektrik enerjisinin ülke sınırındaki teslim noktaları,

e) İthalatta kullanılacak yöntem,

f) Karşı ülkede elektrik enerjisi ithalatı ile ilgili Bakanlık ve/veya yetkili Kurumla yapılan ve ilgili şirketin unvanını ve bu fıkra kapsamında bilgileri kapsayan ve ilgili enterkonneksiyon hattının kullanılabileceğini belirtir; ön anlaşma, protokol veya niyet mektubu ve söz konusu enerjinin tedarik edilmiş veya edileceğine ilişkin muhatap şirket ile yapılan ön anlaşma, protokol veya niyet mektubu.

(2) İhracat faaliyetinde bulunmak için yapılan başvurularda, başvurunun inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki bilgi ve belgelerin Kuruma sunulması zorunludur;

a) İhracat yapılacak ülke,

b) İhraç edilmesi öngörülen elektrik enerjisinin megavat (MW) cinsinden azami gücü ve kilovatsaat (kWh) cinsinden yıllık miktarı,

c) İhracat faaliyeti için öngörülen başlama tarihi ve faaliyet süresi,

ç) İhraç edilmesi öngörülen elektrik enerjisinin ülke sınırındaki teslim noktaları,

d) İhracatta kullanılacak yöntem,

e) Karşı ülkede elektrik enerjisi ihracatı ile ilgili Bakanlık ve/veya yetkili Kurumla yapılan ve ilgili şirketin unvanını ve bu fıkra kapsamında belirtilen bilgileri içeren ve ilgili enterkonneksiyon hattının kullanılabileceğini belirtir ön anlaşma, protokol veya niyet mektubu.

(3) Karşı ülkede elektrik enerjisi ithalatı/ihracatı ile ilgili Bakanlık ve/veya yetkili Kurumla yapılan ön anlaşma, protokol veya niyet mektubu, söz konusu ülkedeki Türk Konsolosluğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan 20/6/1984 tarihli ve 3028 sayılı Kanun ile kabul edilen Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olacaktır.

(4) Bu madde kapsamında belirtilen bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak Kuruma sunulması durumunda;

a) Tedarik lisansına veya üretim lisansına sahip tüzel kişiler tarafından; mevcut ya da yapılacak hatlar vasıtasıyla uluslararası enterkonneksiyon şartı oluşmuş ülkelere ya da ülkelere, tedarik lisansı sahibi tüzel kişiler için ithalat ve/veya ihracat faaliyetlerinde üretim lisansına sahip tüzel kişiler içinse ihracat faaliyetinde bulunmak üzere başvuruda bulunulması halinde, Kurum tarafından, Bakanlık görüşü ile teknik konulara ilişkin olarak Sistem İşleticisinin görüşü alınır.

b) Görüşlerin olumlu olması halinde, başvuru Kurum internet sayfasında duyurulur. Duyuruyu izleyen on beş gün içerisinde, aynı hattı kullanmak suretiyle ithalat ve/veya ihracat faaliyetinde bulunmak isteyen tedarik lisansı sahibi tüzel kişiler ile aynı hattı kullanmak suretiyle ihracat faaliyetinde bulunmak isteyen üretim lisansı sahibi tüzel kişiler de Kuruma başvurabilir. Süresinde yapılan başvurular sonuçlandırılıncaya kadar aynı hat için yeni başvuru kabul edilmez.

c) Aynı hat için birden fazla başvuru olması halinde, başvurular bu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda sonuçlandırılmak üzere Sistem İşleticisine bildirilir. Sistem İşleticisi, kapasite tahsisine ilişkin işlemleri bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde kırk beş gün içerisinde sonuçlandırarak, Kurul kararı alınmasını teminen sonucu Kuruma bildirir.

ç) Ulusal elektrik sisteminin elektrik enerjisinin ithal ya da ihraç edileceği ülkenin elektrik sistemi ile senkron paralel şekilde işletilebilmesinin mümkün olmaması durumunda ithalat veya ihracat faaliyetlerinden hangisinin yapılacağına ilişkin olarak Bakanlık görüşü esas alınır.

Senkron paralel olmayan bağlantılarda başvuruların incelenmesi, değerlendirilmesi ve sonuçlandırılması

MADDE 9 – (1) Senkron paralel olmayan bağlantılar için ithalat ve/veya ihracat faaliyetinde bulunması Kurul kararıyla uygun bulunan lisans sahibi tüzel kişiye; öngörülen ithalat ve/veya ihracat faaliyetine ilişkin olarak başvuru sırasında sunulan belgelere uygun anlaşmaların, enterkonneksiyon kullanım anlaşmasının ve lisans tadil bedelinin Kuruma ibraz edilmesi durumunda faaliyet izni verileceği ve bu yükümlülüğün, doksan gün içerisinde yerine getirilmesi yazılı olarak bildirilir. Bu süre Kurul kararı ile uzatılabilir. Anlaşmalar söz konusu ülkedeki Türk Konsoloslüğundan veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan ve 3028 sayılı Kanun ile kabul edilen Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olacaktır. Yükümlülüklerin yerine getirilmesi halinde, ithalat ve/veya ihracat faaliyetine izin verilmesine ilişkin hükümler Kurum tarafından ilgili tüzel kişinin lisansına derçedilir ve internet sayfasında yayımlanmak üzere TEİAŞ’a bildirilir.

İthalat ve ihracat faaliyetlerinde dengeleme mekanizmasına ilişkin süreç

MADDE 10 – (1) Enterkonneksiyon hat kapasitesini kullanarak ithalat/ihracat yapmak amacıyla hat kapasite tahsisine hak kazanmış, ithalat/ihracat hakkı lisansına dercedilmiş lisans sahibi şirketler ve/veya diğer ülkede yapılan ihalede Ticari İletim Hakkını elde etmiş olan kişi veya kuruluşlar ile enerji alış-satış anlaşması yapmış olan, ithalat/ihracat hakkı lisansına dercedilmiş lisans sahibi şirketleri kapsayan dengeleme mekanizmasına ilişkin faaliyetler ve uzlaştırma işlemleri dengeleme ve uzlaştırmaya ilişkin mevzuat hükümleri uyarınca yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İthalat ve/veya İhracat Faaliyetine İlişkin Lisans Hükümleri ve Serbest Bölgeler

Senkron paralel bağlantı dışındaki bağlantılarda ithalat ve/veya ihracat faaliyetinin süresinden önce sona erdirilmesi

MADDE 11 – (1) Senkron paralel bağlantı dışındaki bağlantılarda ithalat ve/veya ihracat faaliyetinde bulunan bir tüzel kişinin, lisansı kapsamında sürdürmekte olduğu ithalat ve/veya ihracat faaliyetine süresinden önce son vermek istemesi durumunda, faaliyetin sona erdirilmek istendiği tarihten en az dört ay önce Sistem İşleticisine başvuruda bulunulması zorunludur. Bu durumda 20 nci madde hükümleri uyarınca işlem tesis edilir.

Lisans sahibi tüzel kişinin ithalat ve/veya ihracat faaliyetine ilişkin yükümlülükleri

MADDE 12 – (1) Sistem İşleticisi ile uluslararası enterkonneksiyon bağlantısını kullanan lisans sahibi tüzel kişi arasında Enterkonneksiyon Kullanım Anlaşması imzalanır.

(2) Lisans sahibi tüzel kişiler, ithalat ve/veya ihracat faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirdikleri sınır ötesi elektrik ticareti faaliyetleri ile ilgili olarak Sistem İşleticisine, Enterkonneksiyon Kullanım Anlaşmasında belirtilen bildirimlerde bulunmakla ve mevzuatta yer alan usul ve esaslara göre belirlenen ödemeleri yapmakla yükümlüdür.

(3) TEİAŞ iletim sistem işleticileri arası transit akışlarla ilgili tazmin mekanizmasına dâhil olması halinde uygulanmakta olan mekanizma uyarınca gerekli ödemeleri yapar ve kendisine yapılan ödemeleri tahsil eder. Söz konusu tazmin mekanizması uyarınca TEİAŞ'ın yapması gereken ödemeler, metodoloji ve tarifenin Kurul tarafından onaylanmasını takiben tarifelere yansıtılır.

(4) Görevli tedarik şirketleri, ithal ettikleri elektrik enerjisinin serbest olmayan tüketicilere satışını, elektrik piyasası tarifelere ilişkin mevzuat hükümlerine uygun olarak yapmak zorundadır.

(5) Lisans sahibi tüzel kişiler, ithalat ve/veya ihracat faaliyetine ilişkin olarak Kurumca gerekli görülmesi halinde her türlü ek bilgi ve belgeyi sunmakla yükümlüdür.

(6) Elektrik enerjisinin ithalatı ve/veya ihracatı faaliyetinin Kurul tarafından hangi durumlarda sınırlandırılabilmesine ilişkin hükümlere ilgili lisanslarda yer verilir.

Serbest bölgeler

MADDE 13 – (1) Yurt içinden serbest bölgelere elektrik enerjisi satışı, elektrik piyasası açısından tüketicilere yapılan satış olarak değerlendirilir ve bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

Senkron paralel bağlantılarda bölgesel dengeleme piyasası işlemleri

MADDE 14 – (1) Sistem İşleticisinin bölgesel dengeleme piyasasının işletilmesi ile ilgili olarak, senkron paralel bağlantı yoluyla ilgili iletim sistemleri ile yapacağı sınır ötesi elektrik alışverişi, ithalat ve/veya ihracat faaliyeti kapsamında değerlendirilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Enterkonneksiyon Hatlarında Kapasite Tahsisine İlişkin Genel Esaslar

Enterkonneksiyon hat kapasitelerinin tahsisi

MADDE 15 – (1)) Enterkonneksiyon hat kapasitelerinin tahsisi, enterkonneksiyon hat kullanımının denetimi ve bu hatlardaki kısıt yönetimi, TEİAŞ tarafından yürütülür.

Enterkonneksiyon hat kapasitelerinin duyurulması

MADDE 16 – (1) Sistem İşleticisi;

a) Bir enterkonneksiyon hattının işletmeye alınması,

b) Bir enterkonneksiyon hattındaki kapasite kullanımının, belirli bir nedenle son bulması,

c) İşletmede olan bir enterkonneksiyon hattında herhangi bir nedenle oluşacak kapasite artışı,

hallerinde ortaya çıkacak kapasiteler hakkındaki bilgileri gerekli izin ve onayları alarak ilan eder.

(2) Birinci fıkradaki enterkonneksiyon hatları ile ilgili olarak, Sistem İşleticisi tarafından yapılan duyurularda asgari olarak;

a) Hatların güvenlik ve işletme ile ilgili standartları, NTK hesabına ilişkin olarak kullanılan yöntemler hakkındaki bilgilere,

b) TEK değerlerine ve bu kapasitelerin nasıl kullanılmakta olduğuna,

c) Şebeke ve çevre şartları da göz önüne alınarak piyasanın kullanımına sunulan KAK değerlerine ve kullanım şartlarına,

yer verilir.

Enterkonneksiyon hat kapasite tahsisine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi

MADDE 17 – (1) Uluslararası enterkonneksiyon hatlarının net transfer kapasiteleri, kullanıma açık kapasiteleri, tahsis edilmiş kapasiteleri, kullanıma açık kapasitelerin öngörülen tahsisat süresi ve miktarları, sistem kısıtları ve piyasa şartları dikkate alınarak Sistem İşleticisi tarafından hat bazında belirlenir ve ilan edilir. Sistem İşleticisi, enterkonneksiyon hattı kapasite tahsis yönteminin belirlenmesi ve uygulanmasında;

a) Eşit taraflar arasında ayırım gözetilmemesi,

b) Rekabetin geliştirilmesi,

c) Şeffaflık

ilkeleri doğrultusunda hareket eder ve kısıt olması durumunda enterkonneksiyon hattı kapasitesi, piyasa katılımcılarının kullanımına yarışma suretiyle sunulur.

(2) Kurul, enterkonneksiyon hatlarına ilişkin kapasite tahsisi ile ilgili olarak, birinci fıkrada sıralanmış ilkeler doğrultusunda Sistem İşleticisi görüşü çerçevesinde uygulanacak yarışma yöntemini değiştirebilir.

(3) İthalat ve/veya ihracat hakkı elde eden lisans sahibi tüzel kişiler tarafından tesis edilen hatlar hariç olmak üzere, bir enterkonneksiyon hat kapasitesinin bir kullanıcıya tahsis süresi bir defada bir yılı geçemez.

(4) Yeni tesis edilecek enterkonneksiyon hatlarının ithalat ve/veya ihracat hakkı elde eden lisans sahibi tüzel kişiler tarafından tesis edilmesi halinde yeni oluşacak her bir enterkonneksiyon hattındaki KAK'ların söz konusu tüzel kişiye doğrudan tahsisine ilişkin usul ve esaslar Sistem İşleticisinin görüşleri çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.

(5) Senkron paralel hatlar için yapılacak kapasite tahsis yarışmasına katılacak lisans sahibi tüzel kişilerin diğer ülkelerdeki tüzel kişiler ile yaptığı anlaşmalar enterkonneksiyon hattı kapasite tahsisinde dikkate alınmaz.

(6) Kapasite tahsis sürecinde Sistem İşleticisi tarafından, hattın kullanımı için başvuruda bulunan tüzel kişilere söz konusu enterkonneksiyon hattı ile ilgili teknik bilgiler, ölçüm yerleri ve gerekli olabilecek diğer bilgiler verilir ve duyurulur.

(7) Senkron paralel bağlantılarda tahsis edilmiş kapasitenin, Sistem İşleticisine önceden bilgi verilerek onay alınması şartıyla, söz konusu enterkonneksiyon hattı için ithalat ve/veya ihracat faaliyetinde bulunmasına izin verilmiş diğer lisans sahibi tüzel kişilere ikincil piyasalarda satışı mümkündür. İkincil Ticari İletim Hakkı Piyasasına ilişkin usul ve esaslar Sistem İşleticisi tarafından hazırlanarak Kurul onayına sunulur.

(8) Sistem İşleticisinin yükümlülüklerini yerine getirmemesinden dolayı ilgili tüzel kişilerin tahsis edilmiş kapasite haklarını kullanamamaları veya kapasitelerinde Azaltma meydana gelmesi durumunda, Sistem İşleticisine ödenmiş bulunan kısıt yönetim bedelinin kullanılmayan döneme tekabül eden kısmı ilgili tüzel kişiye geri ödenir.

Kısıt yönetimi yöntemleri ve kısıt yönetim bedelleri ile ilgili kurallar

MADDE 18 – (1) Enterkonneksiyon hatlarının kapasite tahsisinde, ulusal elektrik sistemi ve komşu ülkelere ait elektrik sistemlerinin şebeke güvenliğini tehlikeye düşürmeden ve ulusal elektrik sistemi ve komşu ülkelere ait elektrik sistemlerinin işletme standartlarıyla uyumlu olacak şekilde mümkün olan en yüksek kapasitenin piyasa katılımcılarına sunulması esastır.

(2) Yapılacak kapasite tahsis yarışmasında enterkonneksiyon hatlarında, ilan edilen KAK değerinden daha az talep gelmesi durumunda kısıt yönetim bedeli alınmaz.

(3) Yarışma yapılması suretiyle yapılan kapasite tahsisinde kullanım dönemi içerisinde herhangi bir nedenle bir kısım kapasite tahsisinin iptali nedeniyle atıl bir kapasite ortaya çıktığı takdirde, bu durum mevcut enterkonneksiyon hattı kapasitesini kullanan diğer kullanıcıların haklarını ve kısıt yönetimi bedellerini etkilemez.

Kısıt yönetim bedellerinden ve iletim sistemi işleticileri arası transit akışlarla ilgili tazmin mekanizmasından kaynaklanan gelirlerin kullanılması

MADDE 19 – (1) Kısıt yönetim bedellerinden ve iletim sistemi işleticileri arası tazmin mekanizmasından kaynaklanan gelirler, öncelikle;

a) Yeni enterkonneksiyon hatlarının tesisinde,

b) Mevcut enterkonneksiyon hatlarının NTK miktarının artırılması için gereken iletim/dağıtım sistemlerinin güçlendirmelerinin tesisinde,

c) Mali ihtiyaçları ile ilgili ve Kurul tarafından onaylanan diğer amaçlara yönelik olarak,

kullanılır.

Enterkonneksiyon hattı kapasite kullanımında uyulacak kurallar

MADDE 20 – (1) Senkron paralel bağlantılarda; tahsis edilmiş veya İkincil Ticari İletim Hakkı Piyasasında devralınmış kapasite miktarlarının tamamını veya bir kısmını ihale dokümanında belirtilen bildirim zamanı içinde kullanacağını bildirmeyen Ticari İletim Hakkı sahipleri, söz konusu kapasitenin kullanılmayan kısmındaki kullanım haklarını kaybederler. Söz konusu kapasite, ihale dokümanında tanımlanan ihale dönemlerine uygun olarak yeniden ihale edilir. Bu fıkra kapsamında tahsis edilen kapasiteye ilişkin kullanım haklarını kaybeden tüzel kişilerin, tahsisattan kaynaklanan ödeme yükümlülükleri devam eder.

(2) Senkron paralel bağlantı haricindeki bağlantılarda; enterkonneksiyon hattı kapasite tahsisine hak kazanmış lisans sahibi tüzel kişilerin enterkonneksiyon hatlarını belirlenen kullanım faktörü oranında veya üzerinde kullanması esastır. Enterkonneksiyon hattı kapasite tahsisinde; tahsis sonrası kısıt olması durumu hariç olmak üzere hattın kapasite kullanım süresi başladıktan sonraki ilk bir ay ve son üç ay hariç tutulmak üzere her ay sonunda değerlendirme yapılır. Tahsis edilen kapasite dikkate alındığında hesaplanacak kullanım faktörü itibarıyla, kullanılan kapasitenin son ay için % 60'dan ya da son üç ay ortalamasının %70'den az olması durumunda, enterkonneksiyon hattı kapasite tahsisinin iptali için Sistem İşleticisi tarafından Kuruma başvurulur. Kapasite tahsisinin iptal edilmesinin öngörüldüğü tarih Kuruma bildirilir. Enterkonneksiyon hattı kapasite kullanım hakkının iptalinin Kurul kararıyla uygun bulunması durumunda, ilgili kullanıcının enterkonneksiyon hattı kapasite tahsisinin iptal edileceği ve kalan kullanım dönemi ve/veya yeni kullanım dönemi için tahsis yapılacağı Sistem İşleticisi tarafından duyurulur. İlgili kullanıcının hakları, kullanım hakkı Kurul kararıyla iptal edilene kadar devam eder, ancak bu süre içerisinde ilgili kullanıcının iptale konu kullanım şartlarını yerine getirmesi kendisine yeni haklar sağlamaz ve yeni kullanıcının haklarını etkilemez. Yeni kullanıcının ödeyeceği kısıt yönetimi bedeli ile eski kullanıcının ödemiş olduğu bedeller

arasında Sistem İşleticisi için gelir kaybına neden olacak bedel farkı var ise bu fark eski kullanıcının teminatından tahsil edilir.

(3) Kapasite tahsisine ilişkin usul ve esaslar Sistem İşleticisi tarafından hazırlanarak Kurul onayına sunulur ve onayı müteakip Sistem İşleticisi tarafından hazırlanan ihale dokümanları internet sitesinde duyurulur.

(4) Sistem İşleticisi kullanıcılardan, kapasite kullanım bedellerinin ödenmemesi hallerini gözeterek asgari miktarda teminat alır.

(5) Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkeler ile senkron paralel çalışmadığı durumlarda; Sistem İşleticisi, söz konusu hatlar için kapasite hesaplanması, hat tahsisi, kısıt yönetimi ve hatların denetimi hususlarında, eğer varsa daha önce imzalanmış bulunan uluslararası anlaşmaların hükümlerini de dikkate alarak hareket eder.

Yeni enterkonneksiyon hatlarının tüzel kişiler tarafından yapılması

MADDE 21– (1) Sistem İşleticisi, elektrik piyasasında ticaretin ve rekabetin arttırılması amacına yönelik olarak;

a) Tedarik lisansı sahibi tüzel kişilere, ithalat ve/veya ihracat faaliyeti,

b) Üretim lisansı sahibi tüzel kişilere ihracat faaliyeti kapsamında,

mülkiyeti ve işletmesine ilişkin tüm hak ve yetkiler Sistem İşleticisi nam ve hesabına olması kaydıyla enterkonneksiyon tesisleri inşa ettirebilir ve/veya mevcut NTK'yı arttıracak iletim/dağıtım tesisleri yaptırabilir. Bununla ilgili olarak ilgili lisans sahibi tüzel kişi Sistem İşleticisine başvurur. Başvurunun Sistem İşleticisi tarafından uygun bulunması durumunda söz konusu hatta ilişkin bilgiler yirmi gün süre ile Sistem İşleticisinin internet sayfasında duyurulur. Süresi içerisinde yapılmayan başvurular dikkate alınmaz.

(2) Aynı enterkonneksiyon hattını tesis etmek ve/veya mevcut NTK'yı arttıracak iletim/dağıtım tesisleri yapmak için birden fazla talep olmaması halinde Sistem İşleticisi tarafından lisans tadili için Kuruma bildirilir, birden fazla talep olması halinde ise; Sistem İşleticisinin belirleyeceği bağlantı noktası ve hat kapasitesi ile Kurum tarafından belirlenecek kullanım faktörü doğrultusunda söz konusu iletim/dağıtım tesisi üzerinde en kısa kapasite tahsis süresini teklif eden tedarik lisansı sahibi tüzel kişinin teklifi kabul edilir. Kazanan tedarik lisansı sahibi tüzel kişi, Sistem İşleticisi tarafından lisans tadili için Kuruma bildirilir.

(3) Sınırdaki yer alan illerde kurduğu üretim tesisinde ürettiği elektriği iletim veya dağıtım sistemine bağlantı tesis etmeden kuracağı özel direkt hat ile ihraç etmek isteyen üretim lisansı sahibi kişilere, Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurul tarafından izin verilebilir.

(4) Senkron paralel olmayan bağlantılar için yapılacak yeni enterkonneksiyon tesisleri ve/veya mevcut NTK'yı arttıracak iletim/dağıtım tesislerinin yapımı öncesinde gerekmesi durumunda ENTSO-E'nin bilgilendirilmesi ve ilgili enterkonneksiyon hatlarının kullanımında onayının alınması gereklidir.

Teknik gereklilik halinde ithalat

MADDE 22 – (1) Sınır bölgelerinde elektrik enerjisinin temini amacıyla, teknik gereklilik doğması hâlinde geçici olarak izole bölge yöntemiyle elektrik ithalatına Bakanlığın uygun görüşü doğrultusunda Kurul tarafından izin verilebilir.

İhraç kaydı ile elektrik enerjisi ithalatı

MADDE 23 – (1) Senkron paralel bağlantı oluşana kadar ihraç kaydı ile elektrik enerjisi ithalatına Bakanlık ve Sistem İşleticisinin görüşleri çerçevesinde Kurul tarafından izin verilebilir. İhraç kaydı ile; elektrik enerjisi ithalat faaliyeti, ilgili tüzel kişinin bu faaliyeti gerçekleştireceği tüm enterkonneksiyon hatlarında birbirinden bağımsız olarak tahsis hakkı kazanması sonucunda mümkün olabilir. Bu kapsamdaki ithalat ve ihracat faaliyetleri, uzlaştırma dönemleri bazında mali uzlaştırma işlemlerine tabi tutulur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24 – (1) 1/6/2011 tarihli ve 27951 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

TETAŞ tarafından yapılan ithalat ve/veya ihracat faaliyetleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) TETAŞ, Kanunun 27 nci maddesine göre mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alış ve satış anlaşmalarını yürütür. Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alış ve satış anlaşmaları imzalayabilir, hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.

Senkron paralel bağlantılar için sistem işleticisi tarafından açıklanan kapasite tahsislerine ilişkin ihalelere katılabilecekler

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayım tarihi itibarı ile yürürlükte olan tedarik ve üretim lisanslarına, senkron paralel bağlantılar için Sistem İşleticisi tarafından açıklanan kapasite tahsislerine ilişkin ihalelere katılabilecekleri ve hat kapasite tahsisine hak kazanılması durumunda, kazanılan miktar ve süre boyunca elektrik enerjisi ithalat ve/veya ihracatı yapabileceği hükmü derçedilir. Konuya ilişkin lisans tadilleri, lisans sahibi tüzel kişilerin başvurularına gerek duyulmaksızın Kurum tarafından lisans tadil bedeli alınmaksızın gerçekleştirilir.

(2) Birinci fıkra kapsamındaki lisans sahibi tüzel kişiler, lisanslarına derçedilene kadar Sistem İşleticisi tarafından açıklanan kapasite tahsislerine ilişkin ihalelere katılabilme ve hat kapasite tahsisine hak kazanılması durumunda kazanılan miktar ve süre kadar elektrik enerjisi ithalatı ve/veya ihracatı yapabilme hakkına sahiptir.

Kapasite tahsisine ve ikincil ticari iletim hakkı piyasasına ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) TEİAŞ tarafından hazırlanan Senkron Paralel Bağlantılar için Kapasite Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar ile İkincil Ticari İletim Hakkı Piyasasına İlişkin Usul ve Esaslar ile Senkron Paralel Olmayan Bağlantılar için Kapasite Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren onaylanmak üzere 1 ay içerisinde Kuruma gönderilir.

Yeni tesis edilecek enterkonneksiyon hatlarının lisans sahibi tüzel kişiler tarafından tesis edilmesi halinde söz konusu tüzel kişiye doğrudan tahsisine ilişkin usul ve esaslar

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Yeni tesis edilecek enterkonneksiyon hatlarının ithalat ve/veya ihracat hakkı elde eden lisans sahibi tüzel kişiler tarafından tesis edilmesi halinde yeni oluşacak her bir enterkonneksiyon hattındaki KAK'ların söz konusu tüzel kişiye doğrudan tahsisine ilişkin usul ve esaslar, TEİAŞ tarafından

hazırlanarak, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren onaylanmak üzere 3 ay içerisinde Kuruma gönderilir.

Mevcut toptan satış lisansları

GEÇİCİ MADDE 5 – (1) Mevcut toptan satış lisansları, Kanunun geçici 11 inci maddesi kapsamında tedarik lisansları olarak tanzim edilene kadar, mevcut toptan satış lisansları kapsamında ithalat ve/veya ihracat faaliyetine ilişkin işlemler tesis edilir.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.